

ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО МАГІЧНОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

LINGUAL PECULIARITIES OF THE ENGLISH MAGICAL INTERNET-DIS COURSE

Томчаковська Ю.О.,

orcid.org/0000-0003-0117-2704

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов

Національного університету «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена висвітленню лінгвальних особливостей англомовного магічного дискурсу. Матеріалом дослідження слугували спеціалізовані вебсайти, представлені у мережі Інтернет. У роботі використано такі методи дослідження як описовий та контекстуально-інтерпретативний метод. У цьому дослідженні «магічний дискурс» розглянуто як різновид «окультного дискурсу». Останній позначає загальний напрям дискурсології, який вивчає особливості комунікації в різних містичних практиках, магії, астрології тощо, тобто всіх напрямів інституційної діяльності, які виходять за рамки науки та офіційної релігії. Магічний дискурс розглядається нами в межах Інтернет-дискурсу у цілому. Основні функції Інтернет-дискурсу, в яких полягає його прагматичний потенціал, можна звести до наступних: інформативна, комунікативна, репрезентативна, аттрактивна, персуазивна, сугестивна, маніпулятивна. Останнім часом відзначається стрімкий рух від виключно друкованих текстів до текстів, що включають відео-і аудіо-елементи. У сучасному Інтернет просторі існують численні вебсторінки, присвячені різним теоретичним та прикладним аспектам магії. Цільовою аудиторією є як професіонали, які займаються магією, так і широкий загал читачів, які за допомогою «інструкції» можуть власними силами провести певний ритуал, накласти заклинання тощо. Вони поділені на тематичні блоки, наприклад, *witchcraft, crystals, divination, tarot*, які переважно мають маніпулятивний характер та побудовані за принципом типових текстів-інструктажів у мережі Інтернет із використанням лексичних одиниць із позитивною конотацією: *best, peace, love, joy, great*. Заклинання, представлені на сайті, побудовані на стилістичних прийомах асонансу та паралельних конструкцій, які створюють ритм висловлювання. Використання ритуальної застарілої фрази *so mote it be* надає заклинанню містичного забарвлення та створює необхідну атмосферу. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у дослідженні лексико-стилістичних особливостей різних жанрів англомовного магічного дискурсу.

Ключові слова: Інтернет-дискурс, магічний дискурс, окультизм, заклинання.

The article is devoted to highlighting the linguistic features of the English magical discourse. The study is based on specialized websites presented on the Internet. The research methods such as descriptive and contextual-interpretative method are used in the work. In this study, "magical discourse" is considered as a kind of "occult discourse". The latter indicates the general direction of discourse, which studies the peculiarities of communication in various mystical practices, magic, astrology, etc., i.e. all areas of institutional activity that go beyond science and official religion. Magical discourse is considered within the Internet discourse as a whole. The main functions of Internet discourse, which define its pragmatic potential, can be reduced to the following: informative, communicative, representative, attractive, persuasive, suggestive, manipulative. Recently, there has been a rapid shift from exclusively printed texts to texts that include video and audio elements. In the modern Internet space, there are numerous web pages devoted to various theoretical and applied aspects of magic. The target audience is both professionals who practice magic and a wide range of readers who, with the help of "instructions", can perform a ritual on their own, cast spells, and so on. They are divided into thematic blocks, such as *witchcraft, crystals, divination, tarot*, which are mostly manipulative in nature and built on the principle of typical texts-instructions on the Internet using lexical units with positive connotations: *best, peace, love, joy, great*. The spells presented on the site are based on stylistic devices of assonance and parallel constructions that create the rhythm of expression. The usage of the obsolete ritual phrase *so mote it be* gives the spell a mystical color and creates the necessary atmosphere. We see the prospect of further research in the study of lexical and stylistic features of different genres of English magical discourse.

Key words: Internet discourse, magical discourse, occultism, spells.

Постановка проблеми. Традиційно магія визначається як набір знань і ритуальних практик, що ґрунтуються на вірі у можливість впливу через надприродні сили на людей, тварин та явища природи. Це явище пов'язане, перш за все з ірраціональною свідомістю, світоглядом, що передбачає існування сфер, понять недоступних розуму і збагнених тільки через інтуїцію, почуття, інстинкт, одкровення, віру, прозоріння. Такий тип мислення прагне виключення раціонального, логічного,

реального з процесу розуміння та пояснення багатьох подій і фактів навколишнього світу; у ньому переважає прагнення інтуїтивного, релігійного, містичного способу розуміння дійсності. «Ірраціональне – це те, що не схоплюється поняттєвим мисленням... Ірраціональність є апеляцією до позалогічних методів мислення» [8, с. 152]. Інтелектуальна діяльність людини завжди відрізнялася креативністю, за її допомогою знаходили своє пояснення всі незрозумілі феномени. Так,

до дуже детальної концептуалізації з подальшою вербалізацією привели людину думки, за допомогою яких вона намагалася описати своє так зване «шосте почуття» – відчуття, інтуїцію, передчуття, страхи, пов'язані з недостатнім знанням про себе та навколишній світ. Людина заміщала і продовжує заміщати їх вигадкою про магію та чари, за допомогою яких нібито можна пояснити погано зрозумілі їй процеси та явища [1, с. 167].

Слід зазначити, що магічний дискурс є антропоцентричним за своєю суттю, оскільки він реалізується людиною і водночас спрямований на людину [4, с. 515], що підкреслює релевантність запропонованого дослідження.

Магічний дискурс розглядається нами в межах Інтернет-дискурсу у цілому. Головним середовищем функціонування віртуального дискурсу є Інтернет-середовище, що використовує електронний канал передачі. Інтернет-дискурс є процесом створення тексту в сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними факторами, тобто виступає цілеспрямованою соціальною взаємодією людей [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення дискурсу має досить тривалу історію, будучи одним з напрямків, що активно розвиваються, не тільки сучасної лінгвістики, а й суміжних з нею дисциплін – філософії, історії, психології, соціології, етнографії, фізики, математики та ін. Дане дослідження виконано у руслі сучасної дискурсології, актуальними завданнями якої є дослідження соціальної, текстуальної та психологічної контекстуалізації дискурсу, його зразків і жанрів із певним набором змінних (соціальних норм, ролей, статусів комунікантів, їхніх конвенцій, стратегій, показників інтерактивності й ефективності спілкування); вивчення закономірностей досягнення комунікантами комунікативної кооперації або чинників породження комунікативного конфлікту, способів реалізації комунікативного суперництва; опис інституційних форм і типів дискурсів тощо. Ключовими проблемами аналізу дискурсу залишаються структура та стратифікація дискурсу, встановлення його ознак, одиниць, категорій, типів; з'ясування способів організації різних дискурсивних інваріантів, вироблення методів і процедур аналізу й опису дискурсів тощо [7, с. 626-627].

У сучасних гуманітарних дослідженнях дискурс виступає як об'єктом, так і методом аналізу, що поєднує соціокультурний, когнітивний і прагматичний підходи до всіх видів вживання мови. Він постає як свого роду діагностичний інструмент і по відношенню до мови (оскільки показує

можливість спеціалізації мовних засобів у певній сфері щодо комплексу параметрів), і до суспільства, до різних проявів соціокультурних станів суспільства, а також до його ментальних установок та типів суспільної свідомості [5].

Під терміном «дискурс» розуміємо спілкування людей з позицій їх належності до тієї чи іншої соціальної групи або стосовно тієї чи іншої типової мовленнєвої ситуації. Численні дослідження фокусують свою увагу на таких різновидах дискурсивної діяльності людини як члена соціуму: політичний, адміністративний, юридичний, військовий, педагогічний, релігійний, містичний, медичний, діловий, рекламний, спортивний, науковий, сценічний та масово-інформаційний види інституційного дискурсу. Слід відзначити, що інституційний дискурс історично мінливий: коли зникає суспільний інститут як особлива культурна система і, відповідно, розчиняється в близьких, суміжних видах дискурсу властивий зникаючому інституту дискурс як цілісний тип спілкування [3, с. 21].

У сучасному комунікативному просторі, сформованому комунікативними зв'язками людей, груп, різних інститутів, взаємодією різних типів дискурсу, більша частина спілкування людини відбувається за допомогою електронної комунікації. Цей вид спілкування складається із трьох учасників: користувача, комп'ютера, Інтернету (або будь-якої віртуальної мережі), які поєднуються віртуальним дискурсом або Інтернет-дискурсом [2].

Основні функції Інтернет-дискурсу, в яких полягає його прагматичний потенціал, можна звести до наступних: інформативна, комунікативна, репрезентативна, аттрактивна, персуазивна, сугестивна, маніпулятивна. При усному спілкуванні поряд з мовними засобами спілкування використовуються і невербальні засоби комунікації. Оскільки інтернет-спілкування частіше все ж таки здійснюється в письмовому (друкованому) вигляді, в Інтернет-дискурсі найчастіше застосовуються різні знаки (курсив, шрифтове, рамкове виділення та ін.). Останнім часом відзначається стрімкий рух від виключно друкованих текстів до текстів, що включають відео-і аудіоелементи. Ми також можемо говорити про текстові вставки, що існують завдяки розвитку креолізованих текстів. Креолізовані тексти включають власне буквені, образно-зорові та образно-слухові компоненти. Креолізований текст має доповнення трьох типів: картинки, аудіо- та відео-вставки [6].

Постановка завдання. Мета роботи полягає у висвітленні лінгвальних особливостей

англомовного Інтернет-дискурсу. Матеріалом дослідження слугували спеціалізовані вебсайти, представлені у мережі Інтернет. У роботі використано такі методи дослідження як описовий та контекстуально-інтерпретативний.

Виклад основного матеріалу. У цьому дослідженні ми використовуємо термін «*магічний дискурс*» як різновид «*окультного дискурсу*». Останній вживаємо на позначення загального напряму дискурсології, який вивчає особливості комунікації в різних містичних практиках, магії, астрології тощо, тобто всіх напрямів інституційної діяльності, які виходять за рамки науки та офіційної релігії. Зазначені дискурсивні утворення при всій своїй різноманітності та відмінності можуть бути об'єднані таким типом ментальної установки, як ірраціональність.

Магія – це здатність людей силою змінювати реальність у необхідному напрямку за допомогою думки і волі. Але сама по собі думка про бажані події небагато вартує у нашому фізичному світі, як зазначають автори *Book of Magic*. Тільки тоді, коли наші бажання підкріплені реальним дією, їх втілення в життя стає можливим. Тому в повсякденному житті, щоб мати будь-які речі, прибуток, необхідно робити певні дії [10].

Явища, пов'язані з магією, включають форми містики, медицини, язичництва, чаклунства, шаманізму, вуду та різноманітних забобонів. Іноді магію поділяють на «високу» магію інтелектуальної еліти, що межує з наукою, і «низьку» магію поширених народних практик. Також проводиться відмінність між «чорною» магією, яка використовується для поганих цілей, і «білою» магією, яка нібито використовується в корисних цілях. Хоча ці кордони часто нечіткі, магічні практики мають відчуття «іншості» через надприродну силу, яка, як вважають, передається через практикуючого, який є маргіналізованою або стигматизованою фігурою в одних суспільствах і центральною в інших [11].

Магічний дискурс виділяється на підставі системотворчих ознак: його цілей та учасників. Спілкування відбувається у заданих рамках статусно-рольових відносин. Метою магічного дискурсу є реалізація базових стратегій застереження, корекції та протекції. Як учасники виступають: клієнт – особа, яка звертається за допомогою та агент – носій таємного знання, посередник, який здійснює спілкування між клієнтом та надприродними силами. Принципова нерівність учасників комунікації спеціально демонструється зовнішнім виглядом агента, його поведінкою, наявністю знакових атрибутів магічного процесу,

специфічним способом вимовлення магічних текстів [1, с. 168].

У сучасному Інтернет просторі існують численні вебсторінки, присвячені різним теоретичним та прикладним аспектам магії. Цільовою аудиторією є як професіонали, які займаються магією, так і широкий загал читачів, які за допомогою «інструкції» можуть власними силами провести певний ритуал, накласти заклинання тощо. Розглянемо структурні та лінгвальні особливості цих вебсторінок на прикладі сайту *Welldivined* [12]. Вебсайт розділено на чотири тематичні блоки: *witchcraft, crystals, divination, tarot*.

Кожен з цих блоків в свою чергу також поділений на частини, наприклад:

1. Witchcraft For Beginners
2. The Sabbats
3. Spells
4. Candle Magic
5. Magical Herbs
6. Magic Symbols & Sigils

У передмові зазначається, що у сучасному світі чаклунство у кожного починається по-різному. Занурення в це магічне ремесло може бути мотивовано чим завгодно, що з ним пов'язано – любов'ю до природи, до тварин, йогою, мудрістю та багато чим іншим. Не має значення, звідки хто прийшов і як почав. Людина можете вільно практикувати різні стилі чаклунства, залежно від того, що їй подобається:

“This guide will help you understand the basics of witchcraft and give you some fundamental information that you can always come back to when you're feeling like advancing your understanding of your craft” [12].

Зазначимо, що цей путівник до світу чаклунства має досить маніпулятивний характер та побудований за принципом типових текстів-інструктажів у мережі Інтернет. Він пропонує п'ять легких кроків для новачків у магії:

“So if you're brand new to this, a great starting place is to take the following 5 steps into your mind and dwell on them often” [12].

При цьому всіляко наголошується на тому, що людина зможе віднайти внутрішню гармонію, займаючись різними практиками, підкреслюючи позитивний аспект цієї діяльності:

“Being a witch is about being your best self no matter what path you choose to advance with. There is no wrong or right path, but rather a path where you find peace, love, and joy, or otherwise” [12].

Як бачимо, в наведених описах переважає лексика позитивної конотації: *best, peace, love, joy, great*.

У розділі, присвяченому магичній функції кристалів, також всіляко підкреслюється позитивний вплив цієї магичної атрибутики:

“Crystals are a fantastic way to manifest our spiritual desires into the physical world. When we infuse them with our desires, hopes, dreams and intentions, they become a powerful symbol of that intention to improve our lives and selves. If you’re new to crystals, this guide will help you find the information you need to know to get started using crystals. If you have like a hundred crystals already, but you need some new information and insight, this guide will help you expand your knowledge and understanding. Enjoy!” [12].

Розглянемо лінгвальні особливості англomовних заклинань, представлених на даному ресурсі. Вони також структуровані за тематикою:

1. Protection Spells
2. Love Spells
3. Healing Spells
4. Money Spells
5. Banishing Spells
6. Full Moon Spells
7. New Moon Spells
8. Binding Spells

Зазначається також, що захист від негативних енергій, шкідливих духів, які хочуть завдати нам зла, життєво важливий для магичного ремесла. Можна захистити себе духовно, емоційно та фізично за допомогою заклинань, спрямованих на негативні думки, почуття та наміри інших. В одному з прикладів наводиться не лише саме заклинання, а й магичні атрибути, які необхідні для цього:

What You’ll Need

1. Coarse sea salt
2. Five tea lights
3. One black taper candle
4. One taper candle holder

Надалі наводиться покрокова детальна інструкція, що робити з цими атрибутами та власне текст заклинання:

“Banish the harmful and all the bad, Keep out the anger and the sad. Ancestors, Angels, and Spirit Guides, Guard me through my daily strides. Against all ill thoughts, hex, and curse, A protective shield shall disperse. As I do will it, so mote it be!” [12].

Заклинання побудовано на стилістичних прийомах асонансу та паралельних конструкцій, які

створюють ритм висловлювання. Використання ритуальної застарілої фрази *so mote it be* надає заклинанню містичного забарвлення та створює необхідну атмосферу.

Слід також зазначити, що проаналізований вебсайт є креолізованим типом дискурсу, оскільки містить фото та відео-матеріали, які ілюструють або дублюють текстову інформацію (наприклад, наводиться відео-інструкція проаналізованого вище ритуалу).

Висновки. У цьому дослідженні «магічний дискурс» розглянуто як різновид «окультного дискурсу». Останній позначає загальний напрям дискурсології, який вивчає особливості комунікації в різних містичних практиках, магії, астрології тощо, тобто всіх напрямів інституційної діяльності, які виходять за рамки науки та офіційної релігії. Магічний дискурс розглядається нами в межах Інтернет-дискурсу у цілому. Основні функції Інтернет-дискурсу, в яких полягає його прагматичний потенціал, можна звести до наступних: інформативна, комунікативна, репрезентативна, аттрактивна, персуазивна, сугестивна, маніпулятивна. Останнім часом відзначається стрімкий рух від виключно друкованих текстів до текстів, що включають відео-і аудіоеlementи. У сучасному Інтернет просторі існують численні вебсторінки, присвячені різним теоретичним та прикладним аспектам магії. Цільовою аудиторією є як професіонали, які займаються магією, так і широкий загал читачів, які за допомогою «інструкцій» можуть власними силами провести певний ритуал, накласти заклинання тощо. Вони поділені на тематичні блоки, наприклад, *witchcraft, crystals, divination, tarot*, які переважно мають маніпулятивний характер та побудовані за принципом типових текстів-інструктажів у мережі Інтернет із використанням лексичних одиниць із позитивною конотацією: *best, peace, love, joy, great*. Заклинання, представлені на сайті, побудовані на стилістичних прийомах асонансу та паралельних конструкцій, які створюють ритм висловлювання. Використання ритуальної застарілої фрази *so mote it be* надає заклинанню містичного забарвлення та створює необхідну атмосферу.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у дослідженні лексико-стилістичних особливостей різних жанрів англomовного магичного дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гончарова Е.С. Магический дискурс как суггестивный тип коммуникации. *Вестник Волгоградского государственного университета. Серия 2: Языкознание*, no. 2. 2012. С. 167-170.
2. Загоруйко Илья Николаевич. "Интернет-дискурс в современном коммуникационном пространстве" *Вестник Костромского государственного университета*, vol. 18, no. 3, 2012, pp. 56-60.

3. Карасик В.И. Дискурсология как направление коммуникативной лингвистики. *Актуальные проблемы филологии и педагогической лингвистики*, no. 1 (21), 2016. С. 17-34.
4. Малиновский Б. Магия и религия. *Религия и общество : хрестоматия по социологии и религии*. М. : Аспект Пресс, 1996. С. 509–534.
5. Новоженова З. Л. Жанры эзотерического дискурса в массмедийном пространстве. *Медиалингвистика*. 2016. № 4 (14). С. 90–100. URL: <https://medialing.ru/zhanry-ehzotericheskogo-diskursa-v-massmedijnom-prostranstve/> (дата звернення: 08.11.2021).
6. Русанов Евгений Константинович. "Интернет-дискурс в дискурсивной парадигме" Гуманитарные и юридические исследования, no. 1, 2016, pp. 214 -217.
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с
8. Сурков Д. В. Мистический текст как результат рационализации мистического опыта. *Философские науки*. 2012. № 4(111). С. 152–155.
9. Чернявская Т.В. Дискурсивное пространство англоязычных предрассудков: автореф. дис. на соиск. наук. Степени к филол. наук : 10.03.04 – Германские языки. Волгоград, 2008. 18 с.
10. Book of magic. URL: <http://directmagic.ru/books/magicbook.pdf> (дата звернення 10.02.2022)
11. Magic. URL: <https://www.britannica.com/topic/magic-supernatural-phenomenon> (дата звернення 10.02.2022)
12. Welldivined. URL: <https://welldivined.com/> (дата звернення 10.02.2022)